

Christen Unie

Vijfheerenlanden

Verkiezingsprogramma
2022-2026

De kracht van samen

+ Inhoudsopgave +

Voorwoord	5
<hr/>	
Dico Baars	5
Hoofdstuk 1 Betrouwbare overheid	7
<hr/>	
Communicatie	7
Financien	7
Duurzame ontwikkelingsdoelen (SDG's)	7
Participatie	8
Betrekken van jongeren	8
Hoofdstuk 2 Een veilig Vijfheerenlanden	10
<hr/>	
Veilige samenleving	10
Drank en drugs	10
Veiligheid en integriteit	11
Veilig opgroeien	11
Hoofdstuk 3 Groen en duurzaam Vijfheerenlanden	13
<hr/>	
Van participatie naar coöperatie	14
Afscheid nemen van aardgas	14
Klimaatadaptatie	14
Hoofdstuk 4 Gezondheid en zorg	18
<hr/>	
Inzetten op preventie	18
Zorg voor inwoners in kwetsbare situaties	18
Waardig ouder worden	19
Zorgen voor vluchtelingen	20
Zelfstandig wonen	20
Iedereen telt mee en doet mee (ook digitaal)	21
Hoofdstuk 5 Opgroeien in Vijfheerenlanden	23
<hr/>	
Investeren in gezinnen	23
Effectieve ondersteuning	23
Onderwijs	24
Hoofdstuk 6 Economie	27
<hr/>	
Werken en rusten	28
Recreatie en toerisme	28
Bloeiende binnensteden	28

Hoofdstuk 7 Meedoen op de arbeidsmarkt	30
Aan het werk	30
Nieuwkomers en arbeidsmigranten	31
Armoede en preventie	31
Schulden	32
Hoofdstuk 8 Wonen en bouwen in Vijfheerenlanden	34
Toekomstige generaties	35
Woningcorporaties	35
Ruimte	36
Hoofdstuk 9 Een bereikbaar Vijfheerenlanden	38
Voetgangers	38
Fiets	38
Openbaar vervoer	39
Parkeren	39
Verkeersveiligheid	39
Auto	40
Hoofdstuk 10 Kunst, cultuur en sport	42
Bibliotheek	42
Sport	43

Voorwoord

Voorwoord

Beste inwoner van Vijfheerenlanden,

In deze coronacrisis zijn we onder de indruk geraakt van de veerkracht in Vijfheerenlanden. Onder de indruk van ouders die thuisonderwijs verzorgen voor hun kinderen. Geraakt door de zorg voor burens en familie. Door ondernemers die zonder inkomsten hun bedrijf overeind hielden. Het motiveert de ChristenUnie om zich vanuit een grote betrokkenheid te blijven inzetten voor alle dorpen en wijken in Vijfheerenlanden.

We willen dat iedereen zich gezien weet en thuis voelt in onze streek. De gemeente kent prachtige plekken waar het goed toeven is, van het strandje bij Ameide tot het Schoonrewoerdse Wiel en de Zouweboezem. Waar stad en land elkaar afwisselen van het sfeervolle Vianen, via de oer-Hollandse polder en fruitteeltgebieden naar 'glasstad' Leerdam.

Of je nu jong of oud bent, sterk of zwak, gelovig of niet-gelovig, homo of hetero, rijk of arm. We nodigen je uit. We luisteren naar je. Samen zoeken we naar het beste voor jou en je buurt. Daarbij worden wij geïnspireerd door christelijke waarden zoals verwoord in de Bijbel. Die passen wij op een eigentijdse manier toe op de vraagstukken van nu en morgen.

Zo maakten we in de afgelopen jaren het verschil in Vijfheerenlanden. Ook de komende jaren willen we een waardevolle bijdrage leveren aan onze samenleving. Ons werk is nog niet af. Als je zorg ontvangt, al tijden wacht op een huurhuis of met heel weinig geld moet rondkomen, dan weet je dat het nodig is dat we ons vol aandacht voor jouw specifieke situatie blijven inzetten. We kunnen stapje voor stapje toewerken naar een samenleving met aandacht, met de ChristenUnie als de partij van de aandacht.

Op 16 maart 2022 zijn de gemeenteraadsverkiezingen. Met jouw stem maak je duidelijk wat jij belangrijk vindt voor je eigen dorp of wijk: Ameide, Everdingen, Hagestein, Hei- en Boeicop, Hoef en Haag, Kedichem, Leerbroek, Leerdam, Lexmond, Meerkerk, Nieuwland, Oosterwijk, Schoonrewoerd, Tienhoven aan de Lek, Vianen en Zijderveld.

In dit verkiezingsprogramma lees je wat onze plannen zijn. Ik hoop dat je geraakt wordt door onze betrokkenheid. Dat je je herkent in onze uitgangspunten: aandacht voor mensen en de menselijke maat, zorg voor de schepping en een overheid die er is voor mensen die het nodig hebben. Jouw stem is waardevol. Jouw stem geeft ons het vertrouwen om verder te bouwen.

Hartelijke groet,

Dico Baars
Lijsttrekker ChristenUnie Vijfheerenlanden

Betrouwbare overheid

Hoofdstuk 1

Betrouwbare overheid

Communicatie

Direct duidelijk. Dat is hoe de gemeente haar informatie met de inwoners moet delen. Dat blijkt lang niet altijd makkelijk. De ChristenUnie is er trots op dat door ons voorstel er vier jaar geleden begonnen is met een versimpelteam. Dat team werkt binnen de gemeente aan het beter leesbaar en begrijpelijker maken van de brieven en teksten die door gemeente gebruikt worden. Vooral voor mensen die moeite hebben met lezen en schrijven, is dit van groot belang. En hebben inwoners dan alsnog vragen, dan moeten zij eenvoudig bij een loket langs kunnen.

- + *De gemeente communiceert zo duidelijk en eenvoudig mogelijk met inwoners (taalniveau B1). Het Versimpelteam helpt daarbij.*
- + *In Vijfheerenlanden kunnen inwoners, naast de digitale weg, altijd bij een fysiek loket in Vianen, Leerdam of Meerkerk met hun vragen bij de gemeente terecht.*
- + *Inwoners moeten ergens laagdrempelig terecht kunnen als hun klachten niet gehoord worden. Daarom onderzoeken we de meerwaarde van een onafhankelijke, lokale ombudsman voor Vijfheerenlanden.*

Financiën

De ChristenUnie ziet rentmeesterschap als belangrijk uitgangspunt in het beheren van financiën. Dit houdt in: goed beheer en verdeling van financiële middelen. In de afgelopen jaren is het takenpakket van alle gemeenten flink uitgebreid. Hierbij zijn de financiële risico's toegenomen. De beleidsvrijheid is beperkt en door bezuinigingen van de Rijksoverheid op de uitkering uit het Gemeentefonds ligt er een grote druk op het financieel beleid. In Vijfheerenlanden hebben we ook te maken met de gevolgen van de Niemans-claim. Hierdoor is onze reservepositie aangetast. De ChristenUnie dringt daarom extra aan op efficiënt financieel beleid om met beperkte middelen de uitdagingen van de toekomst aan te gaan.

Er zijn altijd meer wensen dan er geld beschikbaar is. De gemeenteraad moet zorgvuldig de verschillende wensen, noden en belangen kunnen afwegen. Bij bezuinigingen wil de ChristenUnie de posten die te maken hebben met de nood van individuele inwoners, zorg, veiligheid, beheer en onderhoud van bestaande voorzieningen zo veel mogelijk ontzien. Uiteraard moet er voor mensen met weinig financiële draagkracht, maatwerk mogelijk zijn.

- + *Zorg voor elkaar en zeker voor onze kwetsbare medemensen staat voorop bij het maken van financiële en beleidsmatige afwegingen.*
- + *De lokale belastingdruk stijgt in principe niet harder dan de inflatiecorrectie.*

Duurzame ontwikkelingsdoelen (SDG's)

De gemeente heeft vooral als taak de samenleving te versterken en staat daarom naast mensen. Om te wijzen op de eigen verantwoordelijkheid maar ook om mee te denken, te stimuleren en te ondersteunen waar dat nodig is. De menselijk maat, dat past bij de ChristenUnie. Dat past bij Vijfheerenlanden. In het leven van alledag in ons werk, in ons gezin en in de zorg van de gemeente voor de inwoners.

- + *De ChristenUnie stimuleert het samenbrengen van maatschappelijke initiatieven die werken aan de duurzame ontwikkelingsdoelen, om elkaar te inspireren. De komende periode gaan we daarmee aan de slag.*

Participatie

We zijn ervan overtuigd dat het goed is gebruik te maken van de kennis en ervaring van onze inwoners. De ChristenUnie wil nog meer dan nu al het geval is inzetten op het meedenken van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties voorafgaande aan beleidsvorming in de raad. We willen inwonersinitiatieven ruimhartig verwelkomen en inwonerparticipatie stimuleren. Wel letten we erop dat de gemeenteraad vanaf het begin heel duidelijk is over het samenspel en de ruimte die er is voor participatie. Dat steekt nauw. Aan de ene kant niet pas het gesprek aangaan als keuzes al gemaakt zijn maar ook geen ongecontroleerde inwonerparticipatie. Dat vraagt om duidelijke financiële en technische kaders.

- + *In Vijfheerenlanden gaan we, vanuit vertrouwen, actief werk maken van ‘right to challenge’ (uitdaagrecht). Het recht om als bewoners de gemeente uit te dagen en aan te geven dat je, bijvoorbeeld als wijk of als dorp een voorziening zelf in stand wilt en kunt houden.*
- + *De ChristenUnie wil dat continue inwonerparticipatie een vanzelfsprekende en grote plaats inneemt bij de (invoering van de) Omgevingswet.*
- + *Wijken krijgen meer eigen mogelijkheden om keuzes te maken die passen bij de wijk en zo mogelijk ook eigen budgetten.*

Betrekken van jongeren

Democratie is geen vanzelfsprekendheid. Kijk maar naar de wereld om ons heen. Het is belangrijk dat we onze democratie zorgvuldig overdragen naar een volgende generatie. Dat is niet eenvoudig. Daarom wil de ChristenUnie zich inzetten om inwoners en dus ook de jongeren in Vijfheerenlanden te betrekken bij de lokale democratie. Wij vinden dat nodig omdat door samen te praten over de uitdagingen in onze gemeente, we met elkaar tot gedragen oplossingen kunnen komen.

- + *In Vijfheerenlanden wil de ChristenUnie zich inzetten om de inspraak van jongeren te verbeteren. De beslissingen die wij nu nemen, gaan over hun toekomst.*
- + *Plannen van de gemeente moeten ook getoetst op de gevolgen voor jongeren. (generatiecheck)*
- + *Vijfheerenlanden zorgt er voor dat alle leerlingen uit de groepen 6-8 van de basisscholen uit de gemeente zicht krijgen op wat de gemeenteraad doet, bijvoorbeeld door het organiseren van gastlessen over/vanuit de gemeentepolitiek. Scholen krijgen hiervoor financiële ondersteuning vanuit de gemeente.*
- + *Vijfheerenlanden krijgt een kinderburgemeester.*

Een veilig Vijfheerenlanden

Hoofdstuk 2

Een veilig Vijfheerenlanden

Het is heel belangrijk dat je je veilig voelt in huis, op je werk, als je sport of je op een andere manier ontspant. Vijfheerenlanden mag een relatief veilige gemeente genoemd worden, maar gebeurtenissen elders in de wereld kunnen ook bij ons gevoelens van onveiligheid oproepen. Veiligheid is meer dan het ontbreken van gevaar. Het is de aanwezigheid van zorg, steun, geborgenheid en gezien worden. Daarom wil de ChristenUnie dat veiligheid zoveel mogelijk in samenhang wordt bekeken met andere beleidsterreinen, zoals jeugdhulp, ruimtelijke ordening, integratie en welzijn. Het gaat erom dat alle organisaties die met deze thema's te maken hebben, goed samenwerken en eraan bijdragen dat de dorpen en wijken veilig zijn en blijven.

Veilige samenleving

Ook bij de aanpak van veiligheidsproblemen toont de ChristenUnie haar hart voor de samenleving. Hard waar het moet, zacht waar het kan. De ChristenUnie heeft aandacht voor slachtoffers en hun omgeving en stimuleert een effectieve, op herstel gerichte, aanpak van daders.

- + *Inwoners worden, als oren en ogen van de politie, actief betrokken bij de veiligheid op straat, in de wijk en in huis. Dit kan bijvoorbeeld door de inzet van Burgernet en van appgroepen in de wijk.*
- + *Cameratoezicht is een prima middel om in te zetten, bijvoorbeeld als er sprake is van overlast bij uitgaansgelegenheden of bij plaatsen waar veel meldingen van inbraken worden gedaan, zoals Hoef & Haag. De ChristenUnie wil het echter beperkt (proportioneel) toepassen en inbedden in goede wetgeving (privacy).*
- + *De ChristenUnie hecht aan de rol van de wijkagent als aanspreekpunt voor inwoners in de wijk en zijn coördinerende taak naar andere agenten en de gemeente toe om problemen in de wijk concreet aan te pakken.*

Drank en drugs

De ChristenUnie wil bouwen aan een klimaat waarin mensen verantwoordelijk omgaan met alcohol en drugs. Dat levert een gezonde samenleving op en versterkt de veiligheid en leefbaarheid van onze dorpen en wijken. De ChristenUnie wil graag samenwerken met scholen, ouders, verslavingszorg, horeca, politie en sportverenigingen om onverantwoord gebruik van alcohol en drugs tegen te gaan. Daarbij wordt ingezet op voorlichting, preventie, handhaving en het bieden van alternatieven. De ChristenUnie heeft veel waardering voor de vele sportclubs die reeds actief een verstandig alcoholbeleid hanteren en ook bezig zijn met het terugdringen van roken langs de lijn.

- + *De gemeente Vijfheerenlanden zet zich in om de doelstellingen in het landelijk Preventieakkoord (2018) te behalen.*
- + *In Vijfheerenlanden komen er geen nieuwe coffeeshops.*
- + *Wij willen een verbod op drugsgebruik in en rondom speeltuinen en schoolpleinen.*
- + *De gemeente Vijfheerenlanden voert een verbod in voor het gebruik van lachgas in de openbare ruimte.*

Veiligheid en integriteit

Hoewel vaak onzichtbaar, ondermijnt georganiseerde criminaliteit de rechtsorde en dus de maatschappij. De gemeente is een belangrijke speler als het gaat om het oprichten van barrières tegen de georganiseerde criminaliteit. Hierin werkt de gemeente onder meer samen met de provincie, politie en het Openbaar Ministerie. Een goede analyse van de situatie en een concreet plan van aanpak is wenselijk. De gemeente speelt ook een steeds grotere rol in de integrale en bestuurlijke aanpak (BIBOB) van georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Ook in Vijfheerenlanden is voortdurende alertheid, een weerbare overheid en intensieve integrale bestrijding van ondermijning en criminaliteit noodzakelijk. Een goede kennisuitwisseling en intensieve samenwerking tussen verschillende partijen gaat de vermenging tussen de boven- en onderwereld tegen. Dit vraagt een gemeentelijke organisatie die signalen kan oppikken en weet wat ze er mee moeten.

Veilig opgroeien

Kinderen hebben het recht om veilig te zijn, om beschermd te worden tegen mishandeling. Want de gevolgen van mishandeling zijn groot. Geweld in huiselijke kring komt vaker voor dan we denken. Niet alleen kinderen maar ook ouderen en (ex-)partners zijn dagelijks slachtoffer. De ChristenUnie zet zich in voor de aanpak van kindermishandeling waarin aandacht is voor preventie en voor het versterken van de samenwerking rondom het kind, tussen verloskunde, onderwijs, sociaal wijkteam en Veilig Thuis. Daarnaast heeft de school ook een belangrijke signaleringsfunctie voor problemen rond opvoeden en opgroeien, voor kindermishandeling en voor financiële gezinsproblematiek. Maatschappelijk werkers op school kunnen de leerkrachten ondersteunen bij het bespreekbaar maken van moeilijke situaties.

- ⊕ *Wijkteams/professionals volgen een training om loverboysituaties en gevallen van mensenhandel (zoals thuisprostitutie) in de wijk te herkennen en maken afspraken met de politie over handhaving, melding en begeleiding.*
- ⊕ *Vijfheerenlanden ondersteunt leerkrachten bij het zo vroeg mogelijk signaleren van problemen rondom de ontwikkeling van leerlingen of hun thuissituatie. De gemeente investeert in trainingen voor leerkrachten in het adequaat handelen bij (vermoedens) van huiselijk geweld en kindermishandeling.*

Groen en
duurzaam
Vijfheerenlanden

Hoofdstuk 3

Groen en Duurzaam Vijfheerenlanden

Wij hebben de taak om zorgvuldig om te gaan met de schepping. Vervuiling van de lucht, verspilling van materialen en uitputting van hulpbronnen vormen een grote bedreiging voor de leefbaarheid van deze wereld en onze veiligheid en gezondheid. De ChristenUnie wil krachtig inzetten op de hoopvolle en noodzakelijke beweging die gaande is naar een groene, duurzame economie die zich houdt aan de grenzen van de aarde en aan de norm van ecologische en sociale gerechtigheid. Daarom zetten wij in op een snelle en volledige energietransitie binnen één generatie. Er is geen tijd te verliezen. Een schone en circulaire economie levert veel op voor ons en voor volgende generaties: een gezondere lucht, een beter klimaat en een sterkere economie. De gemeente heeft hierin een belangrijke rol.

Wij willen zo snel mogelijk af van fossiele brandstoffen en ruim baan maken voor schone energie. Energiebesparing in industrie krijgt prioriteit. Auto's zonder uitstoot en energie neutrale huizen worden de norm. Materialen die de Schepper ons geeft willen wij niet verspillen, maar terugwinnen en hergebruiken. Wij kiezen voor de bescherming van waardevolle natuur en een verantwoorde omgang met ruimte en landschap in Nederland.

Dit is makkelijker gezegd dan gedaan. Er lijken verschillende groepen tegenover elkaar te staan. Mensen met een grote portemonnee en mensen die niet veel te besteden hebben. Mensen die hard lopen voor duurzaamheid en mensen die daar nauwelijks interesse voor hebben. De ChristenUnie ziet ook dat agrariërs en natuur vaak tegenover elkaar gezet worden. Dat is onterecht. De rol van de boeren gaat de komende tijd weliswaar veranderen vanwege vraagstukken als biodiversiteit en de stikstofcrisis, maar de ChristenUnie vindt het daarbij van groot belang dat onze agrariërs hierin betrokken worden, dat hun een goed verdienmodel toekomt en dat onnodige stijging van de grondprijs wordt voorkomen, bijvoorbeeld door het (mede) oprichten van een Grondbank.

- + *De ChristenUnie committeert zich aan de Regionale Energie Strategie (RES). Dit betekent dat we voor Vijfheerenlanden inzetten op wind op land en zon op dak. Zonneweides horen daar niet bij, wel eventueel onder windturbines om de elektriciteitsaansluiting te optimaliseren. De locatie van de windturbines wordt bepaald op basis van gedegen onderzoek, waarbij we in het bijzonder letten op draagvlak onder inwoners, de effecten op natuur en gezondheid, de aansluiting op onderliggende infrastructuur en mogelijkheid om te participeren.*
- + *De lokale bedrijven worden uitgedaagd om met elkaar een energiebesparingsconvenant af te sluiten. Door samen te werken, brengen zij elkaar tot ideeën en zetten ze extra stappen om energie-efficiënt te worden.*
- + *Zodra de Salderingsregeling wordt afgebouwd, wordt het voor bezitters van zonnepanelen interessanter om energie op te slaan in batterijen. Momenteel worden de eerste experimenten gedaan met zogenaamde Buurtbatterijen. Dit zijn gedeelde batterijen waar je als wijk gebruik van kunt maken. De gemeente zal met de netbeheerder in gesprek gaan om te onderzoeken of en waar buurtbatterijen een waardevolle inpassing kunnen krijgen.*

Van participatie naar coöperatie

Participatie begint aan de voorkant: Waar komen windturbines het best tot hun recht en waar zonnepanelen? Aansluitend gaat participatie over in coöperatie: inwoners en bedrijven kunnen zich dan verenigen en gaan samenwerken. Belangrijk is dat omwonenden nauw betrokken worden als het gaat om plannen voor energieopwekking, zoals windturbines, en kunnen meeprofiteren van de voordelen. Participatie zorgt ervoor dat lusten en lasten eerlijker worden verdeeld. Participatie kan op allerlei manieren: van een gebied gebonden bijdrage die terugvloeit naar de lokale samenleving tot een aandeelhouderschap van inwoners/coöperatie. Belangrijk is wel dat het participeren voor iedereen bereikbaar is (dus ook voor de kleinere portemonnee). Participatie zou hand in hand kunnen gaan met de levering van groene stroom aan inwoners/bedrijven.

- ⊕ *Energiecoöperaties, zoals Huibertstroom en de Knotwilg, brengen de energietransitie dichterbij de inwoners en maken lokaal eigendom mogelijk. Daarom willen we dat de gemeente dergelijke coöperaties als het nodig is praktisch en financieel ondersteunt.*
- ⊕ *Dit geldt ook voor projecten voor kleinere maatregelen thuis, zoals isolatie. De gemeente ziet dan toe op een goede verdeling tussen de lasten en de lusten.*
- ⊕ *De ChristenUnie is voor de inzet van energiecoaches die inwoners begeleiden bij het zetten van stappen in het verduurzamen van hun woning en inwoners helpen om de subsidiemogelijkheden optimaal te benutten.*

Afscheid nemen van aardgas

Inmiddels is de aansluitplicht voor aardgas op woningen verdwenen. De doelstelling is dat Nederland in 2050 geen aardgas meer gebruikt. Dit betekent niet alleen nogal wat voor de huiseigenaar, maar ook voor bedrijfspanden en maatschappelijk vastgoed, zoals scholen. Gemeenten kunnen hier lokaal of regionaal op inspelen door te stimuleren dat er arrangementen gemaakt worden hiervoor. Een inwoner moet op één plek terecht kunnen voor zowel technische als financiële arrangementen om zijn eigen woning aan te passen aan de toekomst. Bij de aangeboden oplossingen zou het lokale bedrijfsleven een grote rol moeten spelen.

- ⊕ *Nieuwbouw aansluiten op aardgas is niet toekomstbestendig. Voor nieuwbouw zijn verschillende alternatieven beschikbaar: onder meer zijn dat warmte-koudeopslag (WKO), stadswarmte en de lucht/water-warmtepomp. Deze alternatieven zijn duurzamer, en in veel gevallen op de lange termijn kosteneffectief. Daarom geldt voor nieuwbouw: geen aardgasaansluiting tenzij er écht geen reëel alternatief mogelijk is. Ook in Nederland kiest men nu voor invoering van groene waterstof, in eerste instantie voor de industrie. Dit kan een goede aanzet zijn voor verdere innovatie.*

Klimaatadaptatie

'Leven met water' is een thema dat ook de gemeente raakt. Door de toename van versteende gebieden (woonwijken, parkeer- en bedrijventerreinen) en de toename van extreme buien ontstaat toenemende maatschappelijke en financiële schade. De extremen manifesteren zich ook in lange droge, hete periodes. Op beide extremen zijn onze steden en kernen nu niet ingericht. Het is noodzakelijk dat de gemeente een strategie ontwikkelt hoe zij hier mee omgaat en hoe de verwachte schade beperkt kan worden. Een goede samenwerking met de waterschappen is hierin onontbeerlijk.

- + *Inwoners hebben een belangrijke rol als het gaat om waterberging. De gemeente werkt aan bewustwording op dit punt, bijvoorbeeld door een publiekscampagne in samenwerking met de tuincentra.*
- + *Vijfheerenlanden ondersteunt Operatie Steenbreek en het NK Tegelwippen. Wel is communicatie van belang om de tegels op de juiste wijze in te kunnen leveren.*
- + *De ChristenUnie pleit voor een cadeaubon voor klimaatadaptatie maatregelen, bijvoorbeeld om een regenton aan te schaffen.*
- + *Er wordt zoveel mogelijk ingezet op een aparte afvoer van regenwater om overbelasting van de riolering te voorkomen; in het gemeentelijk rioleringsplan wordt voor die gebieden waar nog geen gescheiden waterafvoer is, opgenomen wanneer en hoe die gerealiseerd gaat worden.*
- + *De gemeente stimuleert de aanleg van groene daken en geeft zelf het goede voorbeeld. Daarmee werken we in Vijfheerenlanden aan meerdere doelstellingen tegelijk: waterberging, verkoeling en biodiversiteit.*

Gezonde agrarische sector

Voedsel is een geschenk van God aan mensen. Boeren en tuinders werken aan goed en gezond voedsel en hebben een nauwe verbondenheid met de schepping. De ChristenUnie is trots op onze agrarische sector en heeft hart voor boeren en tuinders. Een toekomstbestendige agrarische sector heeft een gezonde economische basis, is innovatief, gaat zorgvuldig om met bodem, grondstoffen en energie en produceert in balans met dier en leefomgeving.

- + *Bij het opstellen van een visie op het buitengebied wil de ChristenUnie inzetten op een toekomstbestendige agrarische sector. Kernwoorden: kringlooplandbouw, lokale voedselketens en de boer als medebeheerder van de openbare ruimte. Boeren worden hier nauw bij betrokken.*
- + *Landbouwondernemingen krijgen de ruimte voor een moderne bedrijfsvoering voor zover deze een bijdrage levert aan duurzaamheid, dierenwelzijn, energiebesparing, milieu en landschap.*
- + *Als boeren besluiten hun landbouwonderneming te stoppen, worden zij ondersteund in het creëren van een nieuwe bestemming voor hun gebouwen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan huisvesting of recreatie. Een andere mogelijkheid is de grond opnieuw uitgeven met aantrekkelijke pachtvoorwaarden via grondbanken.*
- + *Boeren krijgen een adequate vergoeding voor natuur- en landschapsbeheer en weidevogelbeheer.*

Natuur

De ChristenUnie zet zich in voor het behoud van het landschap, de plattelandscultuur en voor de bescherming van het milieu en de biodiversiteit. Natuur is kwetsbaar en kan niet voor zichzelf spreken. Er zijn dus regels nodig om de natuur te beschermen. De gemeente moet bijdragen aan behoud, verbetering en een harmonieuze ontwikkeling van de leefomgeving.

- + *Bij de inrichting van de openbare ruimte wordt rekening gehouden met [historische] landschappelijke elementen.*
- + *De gemeente betreft lokale visverenigingen bij het onderhoud van waterwegen (bijvoorbeeld via de inzet van graskarpers om begroeiing onder controle te houden).*

- ⊕ *Initiatieven op het gebied van natuur- en milieueducatie (zoals het plan om een natuureducatiecentrum in Meerkerk op te starten) kunnen op steun van de ChristenUnie rekenen.*
- ⊕ *De ChristenUnie pleit voor een revolverend landschapsfonds: een landschapsfonds waaruit geleend kan worden om de ontwikkeling van landschapsplannen financieel te ondersteunen.*
- ⊕ *De ChristenUnie wil dat natuur zo 'beleefbaar' en toegankelijk mogelijk wordt door aanleg en onderhoud van goede wandel- fiets- en klompenpaden.*
- ⊕ *Landelijk zet de ChristenUnie in op uitbreiding van het bosareaal met 10%. Omgerekend zijn dat 55.000 voetbalvelden. Dat is goed voor zowel de biodiversiteit als het vastleggen van CO2. De ChristenUnie fractie in Vijfheerenlanden wil in de komende periode lokaal ook bijdragen aan deze doelstelling.*

Gezondheid en zorg

Hoofdstuk 4

Gezondheid en zorg

In Nederland hebben we een hoge levensverwachting. We mogen trots zijn op de kwaliteit en beschikbaarheid van de zorg in Nederland. Tegelijk zijn er in de 21e eeuw een paar belangrijke 'nieuwe' gezondheidsproblemen, zoals overgewicht en bijziendheid. Verder worstelen mensen met hun mentale gezondheid. Er worden hoge eisen gesteld in de maatschappij. Perfectie lijkt een acceptabele norm om naar te streven. Niet mee kunnen komen of de hoge druk die er op mensen gelegd wordt, creëert stress en gevoelens van eenzaamheid. Kunnen we nog wel omgaan met tegenslagen?

Inzetten op preventie

Elk mens is waardevol en uniek. Wij zijn niet terug te brengen tot een gemiddelde, of een standaard. Daarom hangt die waarde niet af van prestaties, gezondheid, seksuele geaardheid, afkomst, leeftijd of geluk. ChristenUnie wil meer inzetten op preventie – het voorkomen van problemen – en normaliseren – het accepteren dat niet alles perfect is en hoeft te zijn. Door aandacht te hebben voor elk mens als uniek persoon en in kwetsbare situaties.

- + *De ChristenUnie zet in op het verbeteren van de luchtkwaliteit door het aanpakken van houtrookoverlast, het opstellen van een Schone Lucht Akkoord en het inzetten op een Rookvrije Generatie.*
- + *Water drinken is belangrijk voor de gezondheid. De ChristenUnie wil meer watertappunten in de publieke ruimte.*
- + *De ChristenUnie wil dat de gemeente via een Lokaal Preventieakkoord samen met inwoners en maatschappelijke organisaties vanuit ieders verantwoordelijkheid inzet op gezonde voeding, aandacht voor voldoende beweging en een ontmoedigingsbeleid op het gebied van alcohol, roken en drugs.*
- + *Mentale gezondheid voor jongeren krijgt speciale aandacht.*

Zorg voor inwoners in kwetsbare situaties

De ChristenUnie is groot voorstander van zorg die dichtbij is georganiseerd. Zorg op een menselijke schaal, bereikbaar en met een menselijk gezicht. Tegelijk zien we dat de integrale hulp aan de inwoners van Vijfheerenlanden ingewikkeld is. Dit vraagt onze blijvende aandacht. Systemen mogen niet leidend zijn, maar de leefwereld van mensen moet het uitgangspunt zijn. De gemeente moet dan ook vol inzetten op het weghalen van de schotten tussen hulp, zorg en participatie en het verminderen van bureaucratie. De ChristenUnie wil dat er gedacht wordt vanuit de zorgvraag van inwoners. Een eigen bijdrage voor zorg/ondersteuning mag nooit leiden tot zorgmijding.

- + *De ChristenUnie wil oog houden voor de menselijke maat door regelmatig ervaringsdeskundigen (de uitvoering van) beleid te laten evalueren.*
- + *Als zorg niet via een Zorg-in-natura (ZIN) contract geleverd kan worden dan is een persoonsgebonden budget (pgb) een instrument om toch passende zorg onder regie van de zorgvrager aan te vragen. De ChristenUnie wil het dat pgb-gebruik mogelijk blijft en dat inwoners die mogelijkheid kennen. Zo hebben zorgvragers altijd de mogelijkheid om identiteitsgebonden of andere noodzakelijke zorg in te kopen als deze niet gecontracteerd is.*
- + *Er blijft structureel overleg tussen kerken (diaconieën) en de gemeente om kerken een volwaardige plaats te geven in de sociale structuur van onze wijken en dorpen.*

- ⊕ *Het aantal personen met verward gedrag op straat neemt toe. Mensen die verward gedrag vertonen horen in ieder geval niet thuis in een politiecel, ze verdienen de aandacht van de omgeving en hulp. Tegelijk zal de samenleving meer oor en oog moeten krijgen voor burens die 'anders' zijn. Daarom wil de ChristenUnie dat er geïnvesteerd wordt in beschermd wonen en in de zorg voor mensen met GGZ-problematiek die thuis wonen, door bijvoorbeeld te investeren in inloophuizen en time-out voorzieningen voor kortdurende opname.*
- ⊕ *De gemeente heeft de verplichting mensen die door wat voor oorzaak dan ook geen dak boven het hoofd hebben, opvang te bieden. Opvang heeft als doel te voorzien in basisbehoeften, mensen tot rust te laten komen en vervolgens te begeleiden naar noodzakelijke hulp en uiteindelijk weer naar zelfstandigheid. De ChristenUnie zet zich in voor voldoende en adequate opvang voor dak- en thuislozen in onze gemeente. De ChristenUnie is voorstander van het concept Housing First voor dakloze mensen met meerdere problemen. Het toewijzen van een woning is de start van een traject richting zelfstandig wonen.*

Waardig ouder worden

Ouderen betekenen veel voor onze samenleving. Ze verdienen aandacht en steun, juist in deze tijd. Veel ouderen vinden zelfstandig hun weg, maar vaak ontstaat door lichamelijke of geestelijke klachten een verminderde mobiliteit. Daarom wil de ChristenUnie zich blijven inzetten voor Vijfheerenlanden als een dementievriendelijke gemeente en voor het bestrijden van eenzaamheid. Daarnaast zijn mantelzorgers van onschatbare waarde en hebben een zware taak. Dagbesteding en respijtzorg zijn belangrijk om overbelasting van mantelzorgers te voorkomen. De ChristenUnie zet in op waardering van de mantelzorgers en respijtzorg.

- ⊕ *Ouderen hebben recht op geestelijke verzorging, zodat zingevingsvraagstukken bij gesprekken met ouderen bespreekbaar worden. Zo nodig maakt de gemeente hiervoor gebruik van deskundigheid van kerken of andere religieuze organisaties.*
- ⊕ *De gemeente neemt het voortouw om met huisartsen, wijkverpleging, geriatisch deskundigen en verpleeghuizen voor elke wijk één plan over de organisatie van ouderenzorg te maken. Per wijk is er één herkenbaar en aanspreekbaar wijkverpleegkundig team. De keuzemogelijkheid voor identiteitsgebonden zorg blijft gewaarborgd.*
- ⊕ *De website van de gemeente is 'ouderenproof'. Per wijk is er een actuele sociale kaart, die ook in gedrukte vorm beschikbaar is.*
- ⊕ *De gemeente Vijfheerenlanden zorgt voor een ruim aanbod in mantelzorgondersteuning, waaronder een respijtvoorziening.*
- ⊕ *De ChristenUnie wil specifieke ondersteuning voor jonge mantelzorgers. Zeker als zij zorgtaken moeten combineren met school of studie.*

De gemeente Vijfheerenlanden kent daarnaast ook veel andere vrijwilligers dan mantelzorgers. De ChristenUnie is trots op al het werk dat zij verzetten. Vrijwilligers zijn enorm belangrijk voor onze samenleving. Daarom wil de ChristenUnie dat de gemeente vrijwilligerswerk faciliteert en het vrijwilligers en organisaties/verenigingen niet moeilijker maakt door extra regels of beperkingen. Dit geldt voor het doen van vrijwilligerswerk naast een uitkering, maar ook voor het geven van mantelzorg naast een baan en het activeren van vluchtelingen door middel van vrijwilligerswerk.

Zorg voor vluchtelingen

Mensen die huis en haard hebben verlaten, moeten een veilig onderkomen krijgen. De gemeente Vijfheerenlanden heeft een verantwoordelijkheid als het gaat om goede opvang van vluchtelingen. De ChristenUnie vindt de manier waarop we in Vijfheerenlanden met vluchtelingen omgaan, een vraagstuk van de hele samenleving. Integratie is geen keuze maar een morele verplichting.

Daarom willen we dat nieuwkomers zo snel mogelijk opgenomen worden in onze samenleving. Dat begint met de taal leren, wat sneller en beter gaat als nieuwkomers actief deelnemen aan de maatschappij. De ChristenUnie pleit allereerst voor gespreide, kleinschalige opvang van vluchtelingen.

'Asielzoekerwijken' of 'vluchtelingenflats' zijn absoluut onwenselijk. Alleenstaande minderjarige vreemdelingen verdienen bijzondere aandacht. Zij zijn een kwetsbare groep en maken bijvoorbeeld vaker hun opleiding niet af dan leeftijdsgenoten.

Nieuwkomers moeten zo snel mogelijk deel kunnen nemen aan (vrijwilligers)werk en participeren in verenigingen. Mogelijkheden om actief kennis te maken met en deel te nemen aan de maatschappij helpen nieuwkomers bij hun integratie. Initiatieven vanuit de samenleving die hiervoor georganiseerd worden, verdienen aanmoediging en ondersteuning. Belangrijk is tegelijk dat nieuwkomers leren dat de Nederlandse normen en waarden in Vijfheerenlanden leidend zijn.

- ⊕ *De gemeente neemt haar verantwoordelijkheid voor het, verspreid over de dorpen en wijken, huisvesten van statushouders.*
- ⊕ *Activiteiten vanuit de samenleving, zoals maatjes-/buddyprojecten die taal en participatie van nieuwkomers bevorderen worden omarmd. De gemeente Vijfheerenlanden steunt (financieel) maatjesprojecten, omdat die bijdragen aan de kennismaking met onze waarden, cultuur en taal.*
- ⊕ *De gemeente schakelt het bedrijfsleven in en daagt ze uit om statushouders een traject van opleiding & toeleiding tot werk aan te bieden.*
- ⊕ *In Vijfheerenlanden zorgen we voor tenminste bed, bad en brood (en begeleiding) voor uitgeprocedeerde asielzoekers zolang ze (nog) in Nederland zijn.*

Zelfstandig wonen

Steeds meer mensen met een zorgvraag wonen langer thuis. Woningen moeten dus geschikt zijn voor ouderen en mensen met een beperking. De ChristenUnie vindt dat de gemeente Vijfheerenlanden daarin, samen met woningeigenaren en woningcoöperaties een grote verantwoordelijkheid heeft.

Niet alleen woningen maar ook de openbare ruimte moet toegankelijk en veilig zijn en uitnodigen tot ontmoeting en activiteiten. Juist dichtbij huis. Daarom wil de ChristenUnie het sluiten en centreren van voorzieningen zoveel mogelijk voorkomen.

- ⊕ *Woningeigenaren krijgen voorlichting over het levensloopbestendig maken van hun woning.*
- ⊕ *De gemeente Vijfheerenlanden biedt de Blijverslening aan voor particulieren die zo hun woning makkelijker kunnen aanpassen, en voor jongeren met een zorgvraag.*
- ⊕ *In Vijfheerenlanden minimaliseren we regels en drempels bij het aanvragen van een mantelzorgwoning.*
- ⊕ *De openbare ruimte moet veilig en toegankelijk zijn en ruimte bieden voor ontmoeting.*
- ⊕ *De ChristenUnie wil ruimte geven aan woonzorginitiatieven waarbij inwoners elkaar ondersteunen in de verschillende levensfasen.*

Iedereen telt mee en doet mee (ook digitaal)

Met het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap is een inclusieve samenleving dichterbij gekomen. Maar we willen verder. Iedereen moet zich veilig en thuis kunnen voelen in Vijfheerenlanden. Mensen met een beperking moeten kunnen meedoen op alle fronten. En ook digitaal moet iedereen mee kunnen doen. Geïnspireerd door wat artikel 1 van onze Grondwet verwoordt: "Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook, is niet toegestaan."

- + De gemeente zorgt dat haar gebouwen en (digitale) voorzieningen goed toegankelijk zijn voor alle inwoners en ook digitaal moet de gemeente bereikbaar zijn voor alle inwoners.*
- + De digitale "openbare" ruimtes (websites van de gemeente, maar ook digitaal platform in brede zin) worden versimpeld en beter toegankelijk gemaakt voor iedereen.*
- + De gemeente werkt aan het ontwikkelen én uitvoeren van een lokale inclusie-agenda met concrete, inhoudelijke doelstellingen. Inwoners worden hier actief bij betrokken. De gemeente zet breed in op sociale acceptatie van al onze inwoners.*
- + De openbare ruimte en het openbaar vervoer wordt dusdanig ingericht dat ook mensen met een beperking zich thuis voelen in Vijfheerenlanden en zich er zelfstandig kunnen redden.*
- + De gemeente Vijfheerenlanden stelt een toiletnorm op, zodat er voldoende beschikbare toiletten aanwezig zijn in drukke voetgangersgebieden en verblijfsgebieden. Om dit te bereiken stelt de gemeente ook de toiletten in gemeentelijke gebouwen open en overlegt met horeca en ondernemers.*
- + De gemeente zorgt voor toegankelijkheid van watergangen door de aanleg van vissteigers voor mindervaliden. Bij het plannen maken over het aanleggen van nieuwe waterpartijen of watergangen worden lokale hengelsportverenigingen hierbij betrokken.*

Opgroeien in Vijfheerenlanden

Hoofdstuk 5

Opgroeien in Vijfheerenlanden

Kinderen en jongeren hebben de toekomst. Daarom willen we blijven inzetten op het versterken van sterke gezinnen, goede scholen en veilige buurten. De ChristenUnie wil dat kinderen zo dicht mogelijk bij huis onderwijs en hulp kunnen krijgen. In Vijfheerenlanden is er onderwijs en ondersteuning die past bij de cultuur, identiteit en achtergrond van het gezin.

Investeren in gezinnen

Stabiele, sterke en liefdevolle gezinnen vormen de veilige basis voor gelukkige kinderen die zich goed ontwikkelen. De ChristenUnie wil dat ouders handvatten aangereikt krijgen om te kunnen bouwen aan hun relatie en aan het ouderschap. Zo moet de geboortezorg niet alleen gericht zijn op de lichamelijke voorbereiding op de komst van een kindje, maar ook op de mentale voorbereiding. Onderzoek laat zien dat voorlichting en begeleiding positief werken tegen stress in de relatie. Een kind is het beste af als de ouders het samen goed hebben.

De ChristenUnie pleit voor meer aandacht in de prenatale voorlichting voor psychosociale aspecten en veranderingen in de relatie als gevolg van het vader- en moederschap.

- ⊕ *De eerste 1000 dagen van een kind zijn essentieel in diens kansen op een stabiele ontwikkeling. De ChristenUnie wil dat de gemeente Vijfheerenlanden ouders ondersteunt door ouderschaps cursussen via consultatiebureaus aan te bieden. In Vijfheerenlanden gaan we dan ook met de Jeugdgezondheidszorg/GGD extra inzetten op deze periode.*
- ⊕ *Met professionals uit het veld zorgt de gemeente voor preventief (v)rechtscheidingsbeleid, allereerst gericht op het laagdrempelig en vrijwillig versterken van relaties van alle ouders in Vijfheerenlanden, maar daarnaast ook op tijdige hulp als een scheiding onvermijdelijk is;*
- ⊕ *De ChristenUnie wil initiatieven stimuleren waarin ouders andere ouders ondersteunen, bijvoorbeeld via buurtgezinnen, Ouders voor Elkaar, Home-Start en de Family Factory.*

Effectieve ondersteuning

Door in 2015 de jeugdzorg te decentraliseren heeft het Rijk het vertrouwen uitgesproken in gemeenten dat zij samen met de jeugdzorgaanbieders de jeugdhulp kunnen organiseren. We zijn een eind op weg maar om de transformatie echt te laten slagen, zal er verder ingezet moeten worden op niet alleen voldoende middelen van het Rijk voor deze taak, maar ook op een integrale blik op de achtergrond van de problemen van kinderen en jongeren die zich melden bij de jeugdhulp.

We zien een maatschappelijke ontwikkeling waarbij ouders steeds vaker een beroep doen op jeugdhulp. Ouders willen dat hun kinderen het beter hebben dan zij het zelf gehad hebben. Daardoor is het moeilijk geworden om te accepteren dat bepaalde moeilijkheden bij het leven horen. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat we in Vijfheerenlanden het normaliseren van dergelijke (tijdelijke) moeilijkheden weer bespreekbaar maken, waarbij uiteraard niemand met een hulpvraag de deur wordt gewezen.

De ChristenUnie pleit verder voor preventie en vroegsignalering, want jongeren en hun ouders zijn erbij gebaat als op het juiste moment de juiste zorg beschikbaar is. Zo licht of zo zwaar als nodig is.

Hiervoor is het nodig dat de zorgvrager, het gezin, samen met de omgeving en professionals één plan maakt. De ChristenUnie wil in gemeente Vijfheerenlanden de volgende belangrijke punten aanpakken, zodat de kosten in de jeugdzorg beheerst kunnen worden:

- + *De ChristenUnie wil extra investeren in pleeggezinnen, gezinshuizen en steungezinnen om het aantal uithuisplaatsingen en opvang in instellingen terug te dringen en zwaardere hulpverleningstrajecten te voorkomen.*
- + *Inkoop van jeugdhulp gebeurt op basis van kwaliteit gevólgd door prijs. Ouders/gezinnen worden actief gewezen op de mogelijkheid om via een PGB identiteitsgebonden of specialistische zorg in te kunnen kopen als de gemeente deze zorg zelf niet heeft ingekocht.*
- + *De gemeente zorgt, samen met de zorgpartners, voor continuïteit van zorg en ondersteuning als jongeren in de jeugdzorg 18 jaar worden.*
- + *Multi-probleemgezinnen zijn gebaat bij een integrale aanpak waarin betrokken hulpverleningsinstanties nauw samenwerken en daarbij is de aanpak van één gezin, één plan, één coördinator belangrijk.*

Onderwijs

Voor kinderen en jongeren is het onderwijs een belangrijke plek. Op school ontwikkelen kinderen zich en ontmoeten ze andere kinderen en jongeren. Kernbegrippen voor goed onderwijs zijn keuzevrijheid, vertrouwen, verantwoordelijkheid en professionaliteit. De ChristenUnie is voor de vrijheid van onderwijs. En alle onderwijs is bijzonder. Dit houdt in dat ouders, vanuit hun verantwoordelijkheid voor de opvoeding van hun kinderen, kunnen kiezen voor een school die aansluit bij de eigen waarden, identiteit en idealen en dat de gemeente de diversiteit van scholen op levensbeschouwelijke en pedagogische gronden respecteert. Ouders behouden in Vijfheerenlanden de vrijheid van schoolkeuze. Kleine scholen zijn vaak scholen die sterk geworteld zijn in hun omgeving. De ChristenUnie heeft zich zowel landelijk als op lokaal niveau ingezet voor kleine scholen en blijft dat doen.

De scholen in Vijfheerenlanden zijn niet van de gemeente, maar van de samenleving. De gemeente en het onderwijs delen wel de maatschappelijke opdracht om kinderen en jongeren zich optimaal te laten ontwikkelen. In Vijfheerenlanden biedt het onderwijs gelijke kansen voor alle leerlingen, onafhankelijk van de wijk waarin een school staat of van de financiële situatie van ouders. De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs. Zij geven uitvoering aan het bieden van inclusief onderwijs aan alle kinderen. Het is daarbij belangrijk dat het onderwijs, preventie en jeugdhulp goed op elkaar afgestemd zijn en dat gezamenlijk datgene georganiseerd wordt wat voor leerlingen nodig is om zich optimaal te kunnen ontwikkelen.

- + *We pleiten ervoor expertise in de kinderopvang of school te halen. Dit om stevig in te zetten op preventie en te voorkomen dat op termijn doorstroming naar duurdere en zwaardere vormen van zorg nodig is. Tegelijkertijd ondersteunt het de leerkracht die met zijn of haar zorgen over een kind, samen met de ouders, terecht kan bij een professional, die de zorg overneemt. Ook willen wij passend onderwijs en jeugdzorg veel meer met elkaar verbinden.*
- + *Voor het versterken van preventie en vroegsignalering werkt de gemeente zoveel mogelijk samen met professionals in het onderwijs en in de vroeg- en voorschoolse voorzieningen.*
- + *Er is een sterke tendens in de samenleving om kinderen eerder te laten beginnen met leren. De ChristenUnie vindt dat dit een keuze is van ouders zelf. In het geval er sprake is van (taal)achterstanden wijzen consultatiebureaus ouders actief op de mogelijkheden van vroeg- en voorschoolse voorzieningen. Ouders moeten van deze mogelijkheden gebruik kunnen maken en, als zij daar de middelen niet voor hebben, wordt deelname door de gemeente bekostigd.*

- ⊕ *De ChristenUnie is trots op het duurzame huisvestingsprogramma voor onderwijs, waarin er een mooie lijn ligt om scholen waar nodig te renoveren en/of vervangen en daarbij het inclusief onderwijs en talentontwikkeling meer en meer een plek te geven. ChristenUnie wil dat de gemeente haar verantwoordelijkheid neemt voor goede onderwijshuisvesting, waarbij ontwikkeling en vernieuwing van onderwijs wordt gestimuleerd en er aandacht is voor duurzaamheid en een goed binnenklimaat. In de komende 4 jaar wordt er verder gebouwd aan de huisvesting van scholen in Hoef & Haag, Leerbroek, Schoonrewoerd en Ameide en wordt er prioriteit gegeven aan de ontwikkeling van een nieuwe brede school en kinderdagopvang in Meerkerk en Hagestein.*
- ⊕ *Kinderen die opgroeien in een laagtaalvaardige omgeving hebben een grotere kans om laaggeletterd te blijven. We maken afspraken in de Lokale Educatieve Agenda om vanuit de gemeente gezinnen extra te ondersteunen in het werken aan lees- en rekenvaardigheden, zowel thuis als ook op school.*
- ⊕ *De ChristenUnie ziet voor de gemeente een stimulerende rol, en waar nodig faciliterend, om projecten te ondersteunen op het vlak van:*
- ⊕ *het bevorderen van leesvaardigheid, bijvoorbeeld door ondersteuning van leesclubs en taal- en leesstimuleringsprogramma's voor het hele gezin.*
- ⊕ *het voorkomen van pesten.*
- ⊕ *Het versterken van gelijke kansen en talentontwikkeling voor iedereen, mede gezien de impact van de coronapandemie. Het is belangrijk dat kinderen van deze mogelijkheden gebruik maken en dat, als de ouders daar de middelen niet voor hebben, deelname door de gemeente wordt bekostigd.*

Economie

Hoofdstuk 6

Economie

De ChristenUnie staat voor een economie die er is voor mensen in plaats van andersom. Een goede markt komt tot haar recht als arbeid en kapitaal geen tegengestelde krachten zijn en als ondernemers, werkgevers en werknemers van elkaars talenten profiteren.

De lokale overheid speelt, samen met kennisinstellingen, het bedrijfsleven en andere overheden, een belangrijke rol in de versterking van de regionale arbeidsmarkt en de (regionale) circulaire economie. Het bedrijfsleven is onmisbaar voor werkgelegenheid, voor de lokale economie, voor ontwikkelingen van producten en voor de leefbaarheid.

- + *Voor ondernemingen blijft er één (digitaal) loket waar men met alle (aan)vragen terecht kan. Deze wordt gerund door een bedrijvencontactfunctionaris. Dit loket sluit aan bij het provinciale loket. De gemeente draagt zorg voor een snelle afhandeling van aanvragen, conform de wettelijke richtlijnen, maar zonder vertragende procedures. Hierbij is het belangrijk dat er ook inhoudelijke kennis aanwezig is binnen de gemeente. Tevens is onderlinge afstemming noodzakelijk tussen de verschillende kennisgebieden.*
- + *De gemeente ondersteunt ondernemingen in het delen van kennis op het gebied van bijvoorbeeld subsidies, innovaties en duurzaamheid. Dit doen zij bijvoorbeeld door het creëren van gezamenlijke betrokkenheid van alle partijen, bijvoorbeeld met het stimuleren en mede organiseren van kennissessies.*
- + *Om innovaties te bevorderen, wordt er een innovatiefonds ingesteld gericht op duurzame ontwikkelingen door het MKB.*
- + *De ChristenUnie wil dat de gemeente ondernemers niet frustreert, maar motiveert door alle facturen binnen 30 dagen te betalen.*
- + *Bij inkoop van de gemeente krijgen lokale en/of regionale ondernemingen zoveel mogelijk kansen. Hierbij verdient het MKB eerlijk toegang tot gemeentelijke aanbestedingen. In dit aanbestedingsbeleid wordt rekening gehouden met de footprint van de gemeente. Circulaire inkoop heeft in het beleid een hogere waarde dan kostenaantrekkelijke inkoop. Daarbij stellen we ook dat sociale ondernemingen een grotere kans bij aanbestedingen en overheidsinkoop verdienen.*
- + *De ChristenUnie zet zich in voor de samenwerking tussen ondernemingen op de diverse bedrijventerreinen in de gemeente Vijfheerenlanden, bijvoorbeeld door het instellen van een zgn. ondernemersfonds/parkmanagement om het gebied up-to-date te houden en vergroening en verduurzaming te stimuleren.*
- + *Bedrijventerreinen zijn optimaal ontsloten voor openbaar vervoer en fietsverkeer.*
- + *Oudere bedrijventerreinen worden gemoderniseerd om aantrekkelijk te maken voor ondernemingen om zich te vestigen. Leegstand van gebouwen dient zo veel als mogelijk voorkomen te worden.*
- + *In verband met de leefbaarheid in kernen, worden ondernemingen gestimuleerd om te verhuizen naar de randen van de dorpen en steden, voor zoveel als mogelijk naar leegstand.*

Werken en rusten

De ChristenUnie hecht grote waarde aan een goede balans tussen werken, zorgen en rusten. De ontwikkeling naar een 24-uurs economie lijkt niet te stoppen. Tegelijkertijd zien we mensen op zoek naar meer rust en onthaasting. De coronacrisis heeft die behoefte onderstreept. Onze samenleving en economie gedijen als er rustmomenten zijn. Vanuit onze christelijke levensovertuiging genieten wij van de zondag als collectief rustmoment. Landelijk zien we dat door de toename van koopzondagen veel kleine zelfstandigen het extra moeilijk hebben gekregen en soms zelfs door eigenaren van winkelcentra worden gedwongen hun winkel op zondag open te stellen. Soms is er ook sprake van dwang om op zondag te werken via de macht van grote winkelketens.

- + *Winkeliers mogen niet gedwongen worden om hun winkel op zondag te openen. De gemeente moet dit garanderen en bewaken.*
- + *De ChristenUnie is niet voor verdere verruiming van de zondagsopenstelling van winkels.*

Recreatie en toerisme

Ontspannen dichtbij huis. De coronacrisis heeft geleerd dat we hierin nog meer moeten investeren. Samen met recreatie- en toeristische ondernemers maakt de gemeente een plan met als doel het stimuleren en uitbreiden van verblijfsrecreatie in en rond Vijfheerenlanden.

- + *Naast de ontsluiting van onze toeristische trekpleisters gaan we inzetten op een optimale ontsluiting van fiets- en loopverbindingen in recreatiegebieden, zoals de Zouweboezem. Hierbij houden we oog voor de belangen van de inwoners die daar wonen.*
- + *We zetten in op continuering promotie Leerdam Glasstad en Vianen Vrijstad, samen met inwoners en lokale ondernemers.*

Bloeiende binnensteden

De detailhandel verandert van aard en structuur. Hierop moeten we de komende periode inspelen. De ChristenUnie let hierbij op de leefbaarheid van de kernen en op sociale veiligheid in en rond winkelgebieden.

- + *Om het winkelgebied in Leerdam en Vianen meer te concentreren gaan we winkelbestemmingen zo nodig wijzigen in woonbestemmingen. Hierbij houden we oog voor de leefbaarheid van het centrum (als er bijvoorbeeld meer parkeerplekken nodig zijn).*
- + *Door een (gezamenlijke) aanpak van winkelcriminaliteit en een goed winkellocatiebeleid wordt de positie van (kleine) winkeliers verbeterd.*
- + *In kleine kernen/stadswijken zetten we in op het behoud van functies. Kleine winkelcentra zijn erg belangrijk voor de leefbaarheid en sociale contacten. We gaan hier creatief mee om, bijvoorbeeld door het combineren van functies.*
- + *Er komen geen winkelcentra in het buitengebied (grootschalige winkels/outletcentra), om een levensvatbare middenstand overeind te houden.*

Meedoen op de arbeidsmarkt

Hoofdstuk 7

Meedoen op de arbeidsmarkt

De arbeidsmarkt is volop in beweging. In sectoren als de zorg, de techniek, de logistiek en de ICT zijn in onze regio en gemeente een tekort aan werknemers. Echter, voor andere sectoren zien we een overschot en maken mensen gebruik van de bijstand. Daarnaast zijn er mensen die ondanks een baan dichtbij of onder de armoedegrens leven. Veel mensen hebben de afgelopen periode een beroep moeten doen op de steunmaatregelen van het rijk. Mensen met een eigen zaak of ZZP'ers. Het is belangrijk dat zij hun beroep weer op kunnen pakken en uit hun bedrijf weer een inkomen kunnen halen.

We leven in één van de rijkste landen ter wereld maar ook in Nederland is er armoede en lukt het niet iedereen om het hoofd boven water te houden. De ChristenUnie vindt dat niemand in Vijfheerenlanden aan zijn of haar lot mag worden overgelaten.

Aan het werk

De arbeidsmarkt is constant aan het veranderen. Naast vaste contracten bij bedrijven, beginnen steeds meer mensen voor zichzelf als ZZP'er.

Binnen de zorg, logistiek, ICT en de bouw volgen de technologische ontwikkelingen elkaar snel op. Nieuwe beroepen komen op en mensen die al lang in een bedrijf werken, zullen vaker moeten worden bij- of omgeschoold. Voor de een is dat vanzelfsprekend, voor de ander is dat lastig. Vooral jongeren zijn daarin kwetsbaar.

- + *De gemeente stimuleert het bedrijfsleven om zich samen met het (beroeps)onderwijs actief in te zetten voor een goede aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt op zowel de korte en middellange termijn. Ondernemers en jongeren moeten zo vaak en zo vroeg mogelijk met elkaar in contact komen.*
- + *De gemeente Vijfheerenlanden stimuleert vestigingsbeleid voor bedrijven waarvan de werkgelegenheid aansluit bij de plaatselijke behoefte/scholing.*

Voor mensen met een beperking moet het vanzelfsprekend zijn dat ook zij de mogelijkheid krijgen om hun talenten in te zetten, of dat nou betaald, of onbetaald is. De gemeente geeft hier zelf het goede voorbeeld in, en maakt bedrijven enthousiast hiervoor, ook door ze te ontzorgen. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat mensen meer zijn dan alleen hun verdienvermogen. Vrijwilligerswerk of op een andere manier participeren in de samenleving kan, zeker voor het welbevinden van iemand, heel waardevol zijn. Ook voor de maatschappij. Met de Participatiewet is de rol van het SW-bedrijf (Sociale Werkplaats) veranderd. Dit vraagt om zorgvuldigheid omdat de expertise niet verloren mag gaan. Tegelijk is de gemeente verplicht beschut werk te bieden. De ChristenUnie is voor een coöperatieve samenwerking tussen Sociale Werkplaats en werkgevers.

- + *De gemeente neemt, in samenwerking met bedrijfsleven, verantwoordelijkheid voor voldoende participatiebanen. In Vijfheerenlanden creëren wij werkervaringsplekken en participatiebanen.*

- + *In Vijfheerenlanden komt er maximale ruimte voor alternatieve re-integratietrajecten, en vormen van regelarme bijstand. Bijvoorbeeld door het instellen van regelluwe zones, het doen van parttime werk, duidelijk beleid m.b.t. giften en bijverdiensten en door het mogelijk te maken een eigen bedrijf of onderneming te starten met behoud van uitkering. De gemeente zorgt ervoor dat er een goed vindbare plek is waar jongeren, werkzoekenden, mensen met een beperking, nieuwkomers en werkgevers tot een optimale match kunnen komen.*

Nieuwkomers en arbeidsmigranten

Voor nieuwkomers is het voor een goede integratie van belang dat zij snel aan de slag kunnen. Ook voor hen geldt: hoe eerder, hoe beter.

- + *Vluchtelingen wordt maatwerk geboden om een opleiding en taalonderwijs te volgen, een leerwerktraject te doen of stage te lopen. Binnen de nieuwe inburgeringswet zijn hiervoor voldoende mogelijkheden.*
- + *De gemeente Vijfheerenlanden zorgt dat er een goede verbinding is tussen de nieuwe inburgeringswet en de ondersteuning bij en bemiddeling naar werk.*

Armoede en preventie

Ook in de gemeente Vijfheerenlanden groeien kinderen in armoede op. Veelzeggend is dat 60 procent van deze arme kinderen, werkende ouders heeft. De ChristenUnie wil armoede bestrijden. Armoede leidt vaak tot sociale problemen en slechtere schoolprestaties en het levert veel stress op.

Omdat voorkomen nog altijd beter is dan genezen, moet maximaal worden ingezet op preventie en vroegsignalering. Wij willen de vicieuze cirkel van achterstand, waarbij armoede van generatie op generatie wordt doorgegeven, doorbreken.

Armoederegelingen zijn bedoeld om mensen en gezinnen te helpen. Nu is het een wirwar van regels die veel administratieve rompslomp veroorzaakt. De ChristenUnie wil dat gezinnen optimaal gebruik maken van de regelingen. Dit is onderdeel van één gezin, één plan en één regisseur. Deze regisseur zorgt ervoor dat op alle fronten wordt meegedacht: werk en opleiding, maar ook goed in je vel zitten (psychische en fysieke gezondheid) is een belangrijke factor. Om geldstress te voorkomen wil de ChristenUnie dat de gemeente voor schulden een gezinsaanpak hanteert. De regisseur bewaakt deze gezinsaanpak.

Jongeren zijn financieel kwetsbaar. Een integrale aanpak is voor hen heel belangrijk. Omgaan met financiën maakt onderdeel uit van het preventieve programma van de gemeente.

- + *Er moet doelgerichte en laagdrempelige voorlichting over geld en budgetbeheer aangeboden worden op ontmoetingsplekken in de wijken.*
- + *De gemeente spreekt met woningcorporaties en energieleveranciers af dat zij betalingsachterstanden tijdig melden en er pas tot (dreigen met) afsluiting of huisuitzetting wordt overgegaan nadat eerst actief hulp is aangeboden. In de gemeente worden gezinnen met kinderen onder de 18 niet uit hun woning gezet.*
- + *Ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid kosten geld. De gemeente zorgt dat ook de minima mee kunnen doen en profiteren van een lagere energierekening.*

- + *De gemeente kijkt ook kritisch naar het eigen gedrag als schuldeiser.*
- + *Voor mensen met een laag inkomen is een collectieve zorgverzekering beschikbaar, met een aantrekkelijk tarief en scherpe randvoorwaarden, zoals o.a. een compensatie van of meeverzekerd eigen risico. De collectieve zorgverzekering is ook beschikbaar voor minima.*
- + *De toegang tot preventief budgetbeheer voor kwetsbare groepen is zo laagdrempelig mogelijk.*
- + *O.a. scholen en sportverenigingen wordt gevraagd alert te zijn op signalen van armoede bij kinderen en deze te melden bij het (sociaal) wijkteam.*
- + *Bij regelingen voor minima moet de gemeente rekening houden met de groep die qua inkomen net boven de bijstandsnorm zit.*
- + *In de komende periode gaan we structureel investeren in het actieplan Armoede en Schulden, zoals opgesteld in de gemeente Vijfheerenlanden, zodat de doelstellingen en acties kunnen worden uitgevoerd.*

Schulden

Om te voorkomen dat voor zowel mensen zelf, als voor schuldeisers en de samenleving de gevolgen van schulden zich in rap tempo opstapelen, vindt de ChristenUnie dat de gemeente snelle en toegankelijke schuldhulpverlening moet bieden. De gemeente vermijdt ingewikkelde bureaucratie.

Het hebben van schulden levert veel stress op en leidt vaak tot geestelijke en lichamelijke klachten. De aanpak van schulden heeft dus haast. In de situatie waarbij mensen wel willen betalen, maar niet kunnen betalen, willen we dat de gemeente sociaal gaat incasseren. Bij het ontstaan van betalingsachterstanden kijkt de gemeente naar de situatie van de persoon. Maatwerk dus.

We gaan altijd uit van vertrouwen en de gemeente moet hulp bieden bij het herstellen van een fout of bij het organiseren van een betalingsregeling. Dit geldt voor alle gemeentelijke afdelingen.

En hoewel wij het liefst een samenleving zouden zien waarin voedselbanken niet nodig zijn, zijn wij dankbaar voor het kostbare werk dat zij doen. Net zo dankbaar zijn we voor organisaties als Maatje Vijfheerenlanden. Ook zij mogen op gemeentelijke steun rekenen als dat nodig is.

- + *De aanpak van schulden staat in het teken van het principe één schuldenaar, één regisseur.*
- + *Na aanmelding moet iemand binnen twee weken bij de schuldhulpverlening terecht kunnen. De ChristenUnie zet in op kortere schuldhulptrajecten met goede begeleiding, zodat mensen sneller zicht hebben op een schone lei.*
- + *Bij dakloosheid door huurschuld werken we in Vijfheerenlanden aan een gezamenlijke oplossing met woningcorporaties. In de gemeente worden gezinnen met kinderen onder de 18 niet uit hun woning gezet. Corporaties mogen zich niet als preferente schuldeiser opstellen.*
- + *In de komende periode komt er structureel geld beschikbaar voor uitvoering van het actieplan armoede en schulden.*

Wonen en bouwen in Vijfheerenlanden

Hoofdstuk 8

Wonen en bouwen in Vijfheerenlanden

Of je nu jong of oud bent, in het buitengebied of in het centrum van Leerdam of Vianen woont en meer of wat minder te besteden hebt, iedereen heeft behoefte aan een thuis. Goed wonen is in ons land echter niet vanzelfsprekend. Het verschil tussen mensen die een woning bezitten en zij die een woning zoeken is veel te groot geworden. Dat is voor de ChristenUnie onacceptabel. Wonen gaat namelijk over zoveel meer dan stenen stapelen. Wonen gaat over samenleven, over samenhang, over het zijn van een gemeenschap in een straat of buurt, in een wijk of dorp. De ChristenUnie wil dat de lokale overheid met toekomstgericht woningbeleid de woningmarkt stimuleert, zodat starters een steuntje in de rug krijgen, er voldoende passende huurwoningen zijn, ouderen zo lang mogelijk in hun eigen woning kunnen blijven en er ruimte is voor particuliere (nieuw)bouw. Ook meer creatieve woonvormen verdienen daarbij aandacht.

- + *De ChristenUnie wil woningbouw bevorderen in alle dorpen en wijken, juist ook in de kleine kernen.*
- + *In de komende periode wordt onderzoek gedaan naar zelfbewoningsplicht van huizen om speculatie of investeringsdrang tegen te gaan.*
- + *De ChristenUnie is een voorstander van een woonvisie voor arbeidsmigranten. Hierbij dient ook gekeken te worden naar flexibele opties. Eventuele conflictsituaties tussen regulier woningzoekenden en arbeidsmigranten moeten benoemd worden met een mogelijke oplossing.*
- + *Samen met inwoners ontwikkelt de gemeente Vijfheerenlanden een visie op de uitbreiding van Leerdam (Broekgraaf-Noord) waarin een balans wordt gezocht tussen natuur, woningbouw en infrastructuur.*
- + *Vijfheerenlanden bouwt zoveel mogelijk levensloopbestendige woningen en wijken, ondersteund door een goede infrastructuur (sociaal-culturele activiteiten en zorgondersteuning). Eventuele belemmeringen in de regelgeving worden zoveel mogelijk weggenomen. Renovaties worden door woningcorporaties aangegrepen om woningen levensloopbestendig te maken.*
- + *Ouderen in een koopwoning moeten in de Vijfheerenlanden gebruik kunnen blijven maken van en Blijverslening om de woning aan te passen zodat ze er, ondanks toenemende lichamelijke beperkingen, kunnen blijven wonen. Splitsing van woningen wordt bevorderd, als woningen te groot worden voor de bewoners.*
- + *Woningen worden duurzaam gebouwd en de gemeente zet in op verduurzaming van bestaande woningen. (nul-op-de-meter)*
- + *De gemeente Vijfheerenlanden biedt starters de mogelijkheid gebruik te maken van de starterslening en het starterscontract. Dit zijn goede instrumenten om (door)starters in staat te stellen om tóch een woning te kunnen kopen en zo de doorstroming te bevorderen op de huizenmarkt.*
- + *Om investeringen in duurzaamheid in woningen te financieren wordt voor woningeigenaren in De Vijfheerenlanden de duurzaamheidslening beschikbaar gesteld*

Toekomstige generaties

Keuzes die we nu maken, hebben gevolgen voor de leefomgeving van toekomstige generaties. De gemeente heeft hierin een belangrijke rol. Ecologische, economische en demografische ontwikkelingen (krimp en/of groei) maken het mogelijk en noodzakelijk dat er een omslag komt: van sloop en nieuwbouw naar hergebruik, van bebouwen van de open ruimte naar hergebruik en herstructurering van al bebouwd gebied. De gemeente Vijfheerenlanden moet duidelijke keuzes maken. Er dient ook gestart te worden met een beleid voor de nieuwe circulaire economie. Ruimtelijke ordening is bij uitstek het onderwerp waar inwoners bij betrokken moeten worden, want het gaat tenslotte over de kwaliteit van de eigen leefomgeving.

Structurele versterking van de (wijk)economie en bereikbare voorzieningen houden de kernen in Vijfheerenlanden leefbaar. Ook is het belangrijk dat de infrastructuur, zoals publiek vervoer en snel internet, op orde is.

- + *De ChristenUnie wil de transformatie van kantoorgebouwen naar woningen bevorderen. De gemeente heeft vooral een rol in wijziging van bestemmingsplannen.*
- + *In 2030 moeten alle asbestdaken in de provincie Utrecht verwijderd zijn. De ChristenUnie wil dat de gemeente samen met de provincie Utrecht optrekt om de asbestsanering mogelijk te maken, zodat alle daken en huizen in Vijfheerenlanden asbestvrij worden.*
- + *In Vijfheerenlanden komt er ruimte voor de bouw van kleine woonruimtes. Tiny en Skinny Houses zijn hiervan een mooi voorbeeld.*
- + *Onderzoek is nodig naar moderne manieren van wonen, zoals: wooncoöperaties, groepswonen en particulier opdrachtgeverschap, maar ook naar slimme woonvormen voor kleine huishoudens en ontwikkelaars die 'koop-laterwoningen' willen bouwen.*
- + *De ChristenUnie wil dat het eenvoudiger wordt om mantelzorgwoningen te ontwikkelen en op die manier de mogelijkheden om langer thuis of bij kinderen te wonen te vergroten.*

Woningcorporaties

De ChristenUnie wil dat de gemeente Vijfheerenlanden woningcorporaties de ruimte geeft om innovatief, vraaggericht en toekomstbestendig te kunnen bouwen. We stimuleren corporaties om de keuzes die zij maken te verantwoorden aan de lokale samenleving (via hun cliëntenraden en via de gemeentelijke aansturing). Woningcorporaties hebben immers een belangrijke rol als het gaat om de beschikbaarheid van voldoende sociale huurwoningen. De ChristenUnie zet in op toename van 'sociale koop'. Het is goed dat er steeds meer goedkope koopwoningen komen, waarbij woningcorporaties via Verenigingen van Eigenaren medeverantwoordelijk blijven voor het beheer en de woningen uiteindelijk ook weer terugkopen. Dit helpt de kloof tussen huren en kopen te dichten. Woningcorporaties hebben een blijvende taak ten aanzien van de leefbaarheid, op het niveau van de buurt en de wijk. Daarbij organiseren zij het leefbaarheidsbeleid niet alleen voor maar vooral mét de inwoners van Vijfheerenlanden.

- + *De gemeente regelt in de prestatiecontracten met de woningcorporaties de beschikbaarheid van goede sociale huurwoningen, de leefbaarheid in wijken en de sociale koopsector.*
- + *De gemeente Vijfheerenlanden stelt met de woningcorporaties doelen op, gericht op het verbeteren van de energiehuishouding van woningen. In het prestatiecontract komen duidelijke afspraken met de corporaties te staan over de volledige verduurzaming van de woningvoorraad.*

Ruimte

De openbare ruimte is van ons allemaal. Vanouds beheert de gemeente de ruimte, maar dat kan ook heel goed door bewoners gedaan worden. Iedereen wenst een leefomgeving waar het prettig wonen, werken en recreëren is, maar daarvoor moet je wel goede afspraken met elkaar maken. Inwoners, ondernemers en overheden worstelen met het huidige omgevingsrecht: het is te complex en versnipperd. Daarom komt er een nieuwe wet: de Omgevingswet. Doel van deze wet is het eenvoudiger maken van regels en meer ruimte bieden voor participatie. De nieuwe wet moet de bestaande wetten vervangen en zorgen voor een integrale én gebiedsgerichte benadering. De overgang naar de Omgevingswet is een enorme operatie die niet alleen het ruimtelijke domein aangaat maar ook het sociale domein.

De energietransitie gaat een grote impact hebben op onze ruimtelijke inrichting. In het duurzame tijdperk gaan we allemaal wat merken van energieopwekking. De ChristenUnie wil daarom meer ruimte voor ruimte op de politieke agenda. Inrichting van de gemeente moet aansluiten bij het eigen karakter van landschappen, dorpen en steden.

- ⊕ *Door middel van een (beeld)kwaliteitsplan gaat Vijfheerenlanden samen met haar inwoners afspraken maken over de openbare ruimte.*
- ⊕ *De gemeente geeft via het Right to Challenge ruimte aan inwoners om hun wijk of straat in eigen beheer te onderhouden.*
- ⊕ *De ChristenUnie wil het open landschap als onderdeel van het Groene Hart behouden en versnippering voorkomen. Open landschappen mogen niet steeds kleiner worden*
- ⊕ *De ontwikkeling van recreatiegebieden in Vijfheerenlanden heeft een prominente plek in de gemeentelijke ruimtelijke visie. We blijven investeren in wandel- en fietsgebieden en doen dat samen met allerlei partners.*
- ⊕ *De ChristenUnie vindt goed beheer en onderhoud belangrijk, indien noodzakelijk in eigen beheer.*
- ⊕ *We stimuleren groene schoolpleinen. Kinderen vinden een groen schoolplein leuker, mooier en prettiger. Ze zijn geconcentreerder en rustiger, bewegen meer, zijn meer in contact met de natuur en hebben een uitdagendere speelomgeving. Daarnaast draagt een groen schoolplein bij aan verminderen van wateroverlast, hittestress en is het goed voor de biodiversiteit.*

Een bereikbaar Vijfheerenlanden

Hoofdstuk 9

Een bereikbaar Vijfheerenlanden

Goede wegen, paden en OV-verbindingen zijn noodzakelijk om economische, sociale en culturele activiteiten te ondernemen. Mobiliteit brengt mensen bij elkaar. Maar de groeiende mobiliteit mag niet ten koste gaan van onze leefomgeving.

Meer dan de helft van de verplaatsingen gebeurt op korte afstand. Daarom krijgt langzaam verkeer in Vijfheerenlanden voorrang. Dit maakt onze woonomgeving leefbaar, veilig en duurzaam.

Bij verdeling van de openbare ruimte en instelling van verkeerslichten binnen onze gemeente kiest de ChristenUnie daarom voor het STOP-principe: Eerst Stappen, dan Trappen (fiets), dan Openbaar vervoer en vervolgens pas de Personenwagen.

De ChristenUnie gaat zich de komende periode verder inzetten voor verduurzaming van de mobiliteit (volledig CO2-neutraal in 2040), voor het vermijden van overbodig verkeer en voor vergroting van het aandeel lopen, fietsen en openbaar vervoer in de totale mobiliteit in Vijfheerenlanden.

Om deze duurzame mobiliteitstransitie te realiseren investeren we in sociaal veilige wandelroutes, in meer ruimte voor de fiets met een fijnmazig netwerk van doorfietsroutes met een hoge kwaliteit, in snelle, frequente en rechtstreekse busverbindingen en in een goede afstemming tussen mobiliteit en ruimtelijke ontwikkeling. De gemeente Vijfheerenlanden is (samen met provincie en Rijk) verantwoordelijk voor infrastructuur van hoog niveau.

Voetgangers

- + *Barrières voor voetgangers moeten verdwijnen, te beginnen bij basisscholen, winkelcentra, zorgvoorzieningen en andere belangrijke ontmoetingsplekken en de looproutes daarnaartoe. Verhoogd liggende trottoirs moeten op elke hoek voorzien zijn van op- en afritbanden voor rolstoelen, rollators en kinderwagens. Voetpaden moeten volledig gebruikt kunnen worden dus obstakels worden weggehaald en overhangend groen of heggen teruggebracht tot de erfgrans.*
- + *Wandelpaden van en naar openbare voorzieningen wil de ChristenUnie voorzien van voldoende bankjes, zodat ook mensen die minder goed ter been zijn, geregeld kunnen rusten of elkaar ontmoeten.*
- + *In het gemeentelijke handboek voor de inrichting van de openbare ruimte komen duidelijke eisen voor de toegankelijkheid.*

Fiets

- + *De gemeente gaat bij nieuwbouw of herstructurering van wijken uit van het fietsverkeer en richt wijken fiets- en kindvriendelijk in. Er komen sociaal veilige fietsverbindingen die wijken onderling snel verbinden. Paaltjes op fietspaden veroorzaken veel ongelukken. Deze worden zoveel mogelijk verwijderd. Er komen meer fietsstraten waar de auto 'te gast' is en de fiets het primaat heeft.*

- + *De gemeente gaat samen met andere gemeenten in de regio fietsvriendelijke horeca het predicaat fietscafé geven. Deze gelegenheden hebben voldoende stallingen, een sanitaire ruimte, een EHBO-uitrusting, een fietsreparatieset inclusief fietspomp, een gratis watervulpunt en bieden de mogelijkheid om elektrische fietsen op te laden. De ChristenUnie gaat zich inzetten voor oplaadpunten voor elektrische fietsen en watertappunten bij culturele plekken.*
- + *Slecht onderhouden fietspaden worden aangepakt. Zo veel mogelijk fietsroutes worden bij sneeuw schoongeveegd.*

Openbaar vervoer

- + *Bij de transformatie van het openbaar vervoer naar publiek vervoer vindt de ChristenUnie de bereikbaarheid van de (kleine) kernen een belangrijk punt. De ChristenUnie spant zich in om de kleine kernen goed bereikbaar te houden voor het OV. Als reguliere OV-lijnen niet haalbaar zijn, is er een goed laagdrempelig alternatief beschikbaar. De provincie is verantwoordelijk voor het openbaar vervoer. De ChristenUnie vindt dat de gemeente en haar inwoners betrokken moeten worden bij de te maken keuzes op provinciaal niveau.*
- + *Stations en bushaltes zijn goed voor voetgangers toegankelijk, ook voor ouderen en mindervaliden. Daarnaast wordt de sociale veiligheid in de omgeving van haltes, stations en parkeerplaatsen bevorderd.*
- + *Er wordt zo mogelijk aangesloten bij digitale platforms die privaat- en publiek vervoer verbinden.*

Parkeren

- + *Bij nieuwbouw en herstructurering gaan we in Vijfheerenlanden parkeren zo veel mogelijk centraal aan de rand van de wijk organiseren. Ook wil de ChristenUnie dat de gemeente het gebruik van deelauto's stimuleert waardoor er minder blik op straat komt. Zo worden woonstraten groener en autoluw ingericht. Zo stimuleren we in Vijfheerenlanden duurzame mobiliteit, worden wijken leefbaarder en veiliger en is er plaats voor meer woningen.*
- + *In Vijfheerenlanden wenden we parkeergeld zoveel mogelijk aan om de kwaliteit van de openbare ruimte en de bereikbaarheid te bevorderen. Hierbij hebben investeringen in duurzame mobiliteit (lopen, fietsen, OV, deelauto's) prioriteit.*
- + *Als laden op eigen terrein niet mogelijk is dan is er in Vijfheerenlanden binnen een straal van 500 meter een openbare laadmogelijkheid beschikbaar. Het aantal laadpalen wordt uitgebreid en volgt de groei van het aantal elektrische auto's. Hiervoor mogen geen wachtlijsten zijn. Rekening houden met bestaande parkeerdruk en overleg met omwonenden vindt de ChristenUnie belangrijk. De laadpalen krijgen bij voorkeur een plek aan de randen van wijken of worden geclusterd op parkeerterreinen. Er is dus geen recht op een laadpaal voor de eigen deur. Inwoners krijgen de mogelijkheid de eigen auto op te laden via een kabel over de stoep mits voldoende voorzorgsmaatregelen zijn genomen (voorkomen van valgevaar passanten).*

Verkeersveiligheid

- + *Uitgangspunt voor het inrichten van de verkeersinfrastructuur is het Duurzaam Veilig principe: wegen zo inrichten dat voor weggebruikers de maximumsnelheid al duidelijk blijkt uit de weginrichting en zij hun snelheid hieraan aanpassen.*
- + *Het verkeer moet met name voor voetgangers en fietsers veiliger worden. Wij zetten in op minimaal 50 procent minder verkeersslachtoffers in 2030 ten opzichte van 2022.*

- + De maximumsnelheid binnen de bebouwde kom wordt overal 30 kilometer. Alleen op wegen met openbaar vervoer, ontsluitingswegen en ringwegen geldt 50 kilometer per uur. Er komen bovendien meer woonerven waar niet harder dan 15 kilometer per uur mag worden gereden. Waar het op korte termijn niet mogelijk is om de weginrichting aan te passen aan de lagere maximumsnelheid kiezen we voor tijdelijke snelheidsbeperkende maatregelen.
- + De ChristenUnie pleit voor het weren van grotere vrachtwagens uit het centrum. Verschillende verkeersstromen hebben eigen rijwegen. Zo worden snel en langzaam verkeer gescheiden, evenals Landbouw- van fietsverkeer.
- + De gemeente zorgt voor veilige loop- en fietsroutes naar de scholen en richt de omgeving van scholen veilig in door het creëren van schoolstraten.
- + De gemeente Vijfheerenlanden werkt actief mee aan het realiseren van verkeerslessen op basisscholen en bij instellingen en stimuleert dat scholen zich aansluiten bij het verkeersveiligheidslabel. (www.verkeersveiligheidslabel.nl).
- + Vrachtverkeer naar industrieterrein Nieuw Schaik in Leerdam wordt zoveel als mogelijk is, geleid via de N484 / afslag Zijderveld op de A2. Vrachtverkeer via de N327 wordt zoveel als mogelijk tegengegaan.

Auto

- + Het tegengaan van sluijverkeer krijgt hoge prioriteit.
- + Om achterstanden in het onderhoud te voorkomen moet de gemeente werken met actuele onderhoudsplannen voor de (vaar)wegen en bruggen. Bij onderhoud overlegt de gemeente met externe partijen op het gebied van kabels en leidingen zodat de weg maar een keer 'open' hoeft.
- + Per dag rijden diverse pakketdiensten vele kilometers door de gemeente voor het bezorgen en ophalen van bestellingen. De ChristenUnie wil onderzoeken of een pakketautomaat (op een OV-knooppunt of in een winkelcentrum) het afhalen van pakketjes stimuleert (en daardoor onnodige verkeersbewegingen voorkomt).
- + Een auto voor de deur is handig maar kost ook veel ruimte. Straten vol blik zijn minder leefbaar. Elke gewone personenauto wordt gemiddeld 23 uur per dag niet gebruikt. Door het gebruik van deelauto's te stimuleren kan veel ruimte worden bespaard en stimuleren we de verduurzaming van de mobiliteit. Er wordt daarom een Actieplan deelauto's gemaakt samen met bewoners, bedrijven en aanbieders van deelauto's. De gemeente kan bijvoorbeeld inwoners helpen die belangstelling voor een deelauto hebben, door kennisdeling tussen initiatieven te faciliteren en door randvoorwaarden (parkeerplekken voor autodeelprojecten, vergunningen) eenvoudig aan te bieden.

Kunst, cultuur en sport

Hoofdstuk 10

Kunst, cultuur en sport

Van het Nationaal Glasmuseum tot de Lexmondse Schutterij, van de Nieuwe Hollandse Waterlinie tot het Hofje van Aerden, van Stadstheater GO tot podium Helsdingen, van het Bijbelmuseum tot het Stedelijk Museum: de ChristenUnie is trots op alle cultuur- en erfgoeddragers in Vijfheerenlanden!

In onze culturele instellingen werken professionals en amateurs samen aan het mooier maken van de samenleving. Kunst en cultuur zijn eerst en vooral van en voor de samenleving. De overheid vervult een belangrijke rol als subsidieverstrekker, opdrachtgever en hoeder van ons culturele klimaat en erfgoed. Kunst is voor en van iedereen. Het is belangrijk dat er een toegankelijk aanbod van kunst en cultuur is, met name voor jongeren. Door amateurkunsten te beoefenen, ontdekken en ontwikkelen zij hun creatieve talenten.

- ⊕ *De gemeente stimuleert samenwerking tussen scholen en culturele voorzieningen in Vijfheerenlanden.*
- ⊕ *Ieder huishouden in Vijfheerenlanden krijgt de Struingids tussen Lek en Linge om meer te weten te komen van de wandelroutes, kunst & cultuur en de natuurgebieden in de gemeente.*
- ⊕ *De ChristenUnie wil de exploitaties van culturele accommodaties in Vijfheerenlanden gunstig beïnvloeden door in te zetten op lagere energielasten. Dit door het verduurzamen van de gebouwen en lichtinstallaties.*
- ⊕ *In de komende periode ondersteunen we het Glasmuseum door het faciliteren van een onderzoek naar een geschikte locatie voor het museum in/nabij de binnenstad. Daarnaast helpt de gemeente het museum om de financiële basis op orde te krijgen.*

Bibliotheek

Voor veel inwoners van Vijfheerenlanden is de bibliotheek de toegang tot boeken, informatie, een cursus en ontmoeting. Ook is de bibliotheek belangrijk als aanvulling op het leesonderwijs voor kinderen, laaggeletterden en nieuwkomers. Naast de bibliotheken in Leerdam en Vianen is Bibliotheek-op-School een belangrijke voorziening voor veel kleine kernen in Vijfheerenlanden.

- ⊕ *Digitale vaardigheden zijn steeds belangrijker om mee te doen in de maatschappij. We zien een verschil ontstaan tussen de inwoners die digitaal vaardig zijn en inwoners die dat niet zijn. We helpen inwoners hun digitale vaardigheden te verbeteren. Steeds meer mensen willen hulp met de computer. We zorgen daarom voor voldoende activiteiten in de buurt. De gemeente ondersteunt deze activiteiten financieel.*

Monumenten en (kerkelijk) erfgoed

Kerken zijn als religieus erfgoed beeldbepalend in wijken en dorpen. Voor veel Nederlanders dragen kerken herinneringen aan belangrijke momenten in het leven. Kerken bieden een plek voor erediensten en bezinning. Als kerken hun functie verliezen, dreigt daardoor leegstand en achterstallig onderhoud. Niet alle kerken kunnen behouden worden, maar er liggen wel kansen in een waardige alternatieve bestemming.

- + *De gemeente Vijfheerenlanden stelt een eigen kerkvisie op met als doel zoveel mogelijk kerkgebouwen in stand te houden, maar ook om kansen voor herbestemming niet te missen en samen met de provincie op tijd in te zetten op behoud van het religieus erfgoed.*

Sport

Bij sporten staat plezier voorop. Sport brengt mensen in beweging. Sport stimuleert lichaam en geest tot optimale prestaties en bevordert een gezonde en vitale samenleving. Daarom is het nodig om ook voor de toekomst voldoende sportfaciliteiten te hebben; van openbare beweegplekken tot sportparken en sportaccommodaties. De ChristenUnie zet zich in voor een toegankelijke sportwereld, ook voor mensen met een beperking. We benutten hierbij de verschillende fiets-, vaar-, wandel- en hardlooperoutes en veilige 'ommetjes' in de gemeente Vijfheerenlanden.

Naast het zo beweeg-vriendelijk mogelijk inrichten van de openbare ruimte is het belangrijk dat de sportaccommodaties goed onderhouden blijven en veilig en toegankelijk zijn, ook voor mensen met een beperking.

De gemeente staat in nauw contact met de sportverenigingen en heeft de behoefte aan voorzieningen goed in beeld en maakt op basis daarvan een (financiële) meerjarenplanning. De gemeente probeert alle verenigingen op een eerlijke maar ook financieel passende manier de bedienen. Daarbij houdt de gemeente rekening met een goede spreiding van sportvoorzieningen over onze gemeente.

- + *Een gezonde leefstijl met voldoende beweging draagt ook voor ouderen bij aan zelfredzaamheid en sociaal contact. Voor alle ouderen in onze gemeente ontwikkelt de gemeente laagdrempelige sport- en beweegactiviteiten.*
- + *Om een gezonde leefstijl te stimuleren, zorgen we ervoor dat er voldoende speel- en beweegaanbod is in de wijken en dat er ook speeltuinen zijn voor kinderen met een beperking.*
- + *In Vijfheerenlanden zorgen we voor een goede spreiding van sportverenigingen en sportterreinen.*
- + *In Vijfheerenlanden investeren we in bewegingsonderwijs op school.*
- + *Elk kind in Vijfheerenlanden heeft aan het einde van de basisschoolleeftijd een zwemdiploma.*

Christen Unie

Vijfheerenlanden